

Պուշկինը զալիս է Երեւան... Վերջադեմ

Ո՞՛ նախազահը Երեւանում կլինի Վիլնյուսի
զազաթաժողովի եւ Կիեվում նախանշված ԵԱՀԿ ԱԳ
նախարարների հանդիպման միջակայլում

ՀԱՅԿԱ ԱՓՅԱՆ

Չնայած ՈՌ նախագահ Վլադիմիր Պուտինի՝ Երեւան կատարելիք այցի ժամկետները դեռևս դաշտնախնդիրներ չեն, եւ միայն Ռուսաստանի հայերի միության նախագահ Արա Արքահանջյանն է հայտարարել, թե Պուտինը Երեւան կզարդարելու հետեւմքը 2-ին, բայց ոչ Հայաստանի, ոչ Ռուսաստանի նախագահների աշխատակազմերը ամենելին չեն հերուն, որ նոյն պատճենում առևտ հենա

յաստանի նախագահը սեղ-
տնբերի առաջին խան օրերի
ընթացքում երեք անգամ այցե-
լեց Ռուսաստան, որոնցից
միայն մեկի ժամանակ հանդի-
դեց Պուտինին, եւ հենց այդ
հանդիդան ընթացքում էլ
հայտարարեց «Հայաստանի ո-
րոշումը» միանալու Մաքսա-
յին միությանը:

Այսականու այդ միությանը
միանալու «Հայաստանի ոռ-
ուում» հասկանալիորեն ժե-
ղում է մեր Երկրին ԵՍ-ի հետ Ա-
ստղիացման դայնանագիր նա-
խասորագրելով՝ Երկար բա-
նակցված հաճախանագրից,
անհնարին դարձնելով դրա նա-
խասորագրումը։ Այս հանգա-
մանն, իհարկե, անհամենա ա-
պելի հրաօալի հիմքեր է ստե-
ղում ՈՌ նախագահի՝ Երևան
այցի համար, քան նա ուներ այն
ժամանակահատվածում, երբ
Հայաստանը չէր կայացրել դեռ
Մասսային միությանը միանա-
լու «ոռուում» եւ զնում էր դեռի
ԵՍ-ի հետ հնարավորինս լայն
հնտեղագիրին։

Stu tø 8

ՀԱՅԱՆԱԽԱՊԱՀՆԵՐԸ ԵԱՌԿ ՄԵՏԱԼԱՆ ԽՈՐԻՐԴՈՒՄ ԽՈՏԵԼ ԵՆ ԼՂ ՀԻՄՆԱՀԱՐԳԻ ՄԱՍԻՆ

ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համանախազահները վերահստատել են իրենց հանձնառությունը Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության կարգավորման վերաբերյալ։ Ինչդեռ հաղորդում է «Արմենոլես»-ը, այս մասին նրանք հայտարարություն են արել ԵԱՀԿ Մշտական խորհրդի նիստի ժամանակի։

Միայն օրու ամսագլուխութեան մասին պատճեն առաջ կատարված է այս պահի առաջնահարցութեան մասին պատճենը՝ ուղարկած առաջնահարցութեան մասին պատճենի համար։

Ասմաթաւուղի հասկրծան օնախը:

Մշտական խորհուրդը ԵԱՀԿ բաղաբական խորհրդավությունների եւ ոռուում կայացնող կանոնավոր գործող նարմին է, որ գործարվում է ամեն շաբաթ Վիեննայի «Յոֆբրուգ» խորհրդաժողովների կենտրոնում եւ դեկապարում կազմակերպության ամենօրյա գործառական աշխատանքները: Մշտական խորհուրդը նախագահում է ԵԱՀԿ նախագահող դետության մշտական ներևառագործությունը:

«Enr qurqugnuşular huj-ənirf hürümətnipjnitüñürtün»

Այս Վերնագրի ներքո ՍԴՀՆՀակյան կուլ-սակցության կենս. Վարչությունը հաղոր-դագրություն է հրադարակել այն մասին, որ նոյեմբերի 7-ին Ստամբուլում համաժո-ղով է տեղի ունեցել թուրքական «Կանաչ ներ եւ ծախ աղազա» կուսակցության նախաձեռնությամբ եւ Յայոց ցեղաստա-նությունն ընդունող կազմակերպություն-ների եւ անհաների մասնակցությամբ, որին հրավիրված է եղել նաև Հնչակյան կուսակցությունը: «Պատմության հետ ա-ռեւտսում» Վերնագրի տակ կայացած հա-մաժողովի նոտարակն է եղել բնակչե-

ՍԵԾ Եղենոնի 100-ամյակի կատակցությամբ կատարվելիք աշխատանքների են՝ ձեռնարկների բնաւորումը:

Հաղորդագրությունը տեղեկացնում նաև, որ համաժողովի մասնակիցներ

«Հազարամյակի մարտահրավերներ» ծրագրին մասնակցելու նոր հնարավորություն Հայաստանի համար

Հայաստանը հնարավորություն ունի կրկին մասնակցելու ԱՍՍ «Հազարա-նյակի մարտահրավելներ» ծրագրին որուն, ինչպես հայտնի է, դադարեցվեց 2008-ին՝ նախկին նախագահ Լեռնաշեր-Պետրոսյանի հրահրած անկարգություններից հետո։ Այդ ժամանակ ԱՍՍ կառավարությունը Հայաստանի ժողովրդական գործընթացներում հետքանը արձանագրեց եւ դադարեց- եց ծրագրի ֆինանսավորումը։ Այժմ մեր կրկին կրկին կարող է հավակնել այդ ծրագրին, ինչի մասին երեկ կառավա- րության նիստում հայտարարեց Վարչա- պետ Տիգրան Սարգսյանը։

«Վաշինգտոնը դրական է զնահատե

Դայաստանում իրականացված այս
ծրագրի արդյունները եւ գնահատել է որ
դեռ արդյունավետ ծրագիր, բանի որ բոլո
լոր թիրախները, որ մենք դրել ենք մենք
առօտեւ, ամբողջությամբ ի կատար են
ածվել: Ուզում եմ ձեզ տեղյակ դահել
որ «Դաշտարայակի մարտահրավերնե
րի» գրասենյակի կայիշջում տեղադրված
են վերջին գնահատականները, ըստ ո
րոնց Դայաստանի Դանուադեռություննե
րույնը երեք հիմնական չափամիջներու
սացել է դրական գնահատականները:
Մեր հիմնական թույլ կողմը համարվու
է ին կոռուպցիոն ռիսկերը, եւ այսոր այս
ոլորտում եւս արձանագրվել են դրական
տեղաշարժեր, ասաց Տիգրան Սարգ

որուել են հետազոյւմ ձախակողմյան
այլ կոսակցությունների հետ առավել
ընդլայնված համաժողով գումարել, ըն-
դամքին նաև համադրասախան աշխա-
տանի տակ Գերմանիայում՝ տեղի բուր-
ձախակողմյան ուժերի հետ:

Տեղեկանում ենի նաեւ, որ հունիս ամսին թուրքական «Կանաչներ եւ ծախս աղաքա» կուսակցությունը Ստամբուլում ոգեկոչել է թուրք-օսմանյան կառավարության կողմից կախաղան բարձրացված հնչակյան 20 նահատակների հիւասաւոր:

Ծառակը:

U. U.

Զաղագակիրթ աշխարհում
զարգացած է հոգեբանի ինսի-
տուտը, եւ յուրաքանչյուր ընտանիք
ինչպես ունի իր իրավաբանը, իր
ընտանեկան բժիշկը, նաև ունի
իր հոգեբանը, որը անհրաժե-
տության դեմքում մարդուն հո-
գեբանական աջակցություն է
ցուցաբերում: Զարգացած երկր-
ների՝ հոգեկան խանգարումնե-
րը կանխարգելող այս մոդելը
դատահական չի ընտրված. դե-
տությունները հաշվարկել են եւ
դարձել, որ չկանխարգելու
եւ չբուժելու դեմքում հոգեկան
լուրջ խնդիրներ ունեցող մարդը
ֆինանսական մեծ բեռ է դառ-
նում դետության համար:

Հայաստանում առաջմ հիգե-
կան առողջության ուղղված

**«Հոգեկան առողջության խանգարումներ
չունենալը դեռ չի համարվում հոգեկան
առողջություն»**

գործունեությունը շատ ինչ է ծավալված, եւ մեզ մոտ ավելի շատ զարգացած է խորհրդային ժամանակներից եկած հոգեբուժական ծառայությունը, որն աշխատում է այն մարդկանց հետ, որոնք ունեն այս կամ այն հիգիենական խանգարումներ: Սակայն, ինչղես մեզ հետ զրոյցում Վսահեցնում է, Յայլական հոգեբուժական ասոցիացիայի նախագահ, Յոգեբուժական բժշկական կենտրոնի փոխնօրեն Արմեն Սողոյանը, հիգիենա առողջությունը նաև

Վերաբերում է առողջ ճարդ-կանց:
«Առողջապահության համաշխատիային կազմակերպության կարգախոսն է՝ չկա առողջություն առանց հոգեկան առողջության, այսինքն՝ հոգեկան առողջությունը ճարդու բուն առողջության բաղկացուցիչ մասն է, եւ միայն հոգեկան առողջության խանճարումներ չունենալը դեռ չի համարվում հոգեկան առողջություն», - մեզ հետ գրուցում ասում է դարն Սովորությունը: Նրա ներկայացմանը, հոգեկան առողջությունն ավելի ընդգրկուն է, ներառում է բազմաթիվ գործոններ, այդ թվում՝ ճարդու հոգեկան, սոցիալական, հանակեցությունը, որուումներ ընդունելու ունակությունը, սեփական նյատակներին հասնելու կարողությունները եւ այլն:

Մեր Երկրում հիգիեկան առողջության ոլորտում առկա խն-

դիրմերի լուծնան նղատակով առողջապահության նախարարության եւ «Բաց հասարակության հիմնադրամներ-Հայաստան» կազմակերպության միջեւ վերջերս ստորագրվել է համագործակցության հուսագիր: Փաստաթղի շրջանակներում ստեղծվել է աշխատանքնային խումբ, որում ներգրավված են առողջապահության, աշխատանքի եւ սոցիալական հարցերի, կրթության եւ գիտության նախարարությունները, բարձրագույն ուսումնական հասարակություններ, հասարակական կազմակերպություններ, որոնց համատեղ ջամփերով

մշակվել է հոգեկան առողջության բարելավման ռազմավա-

ից, փակի տակ առնելով՝ տար-
բեր տեսակի բռնության միջոց-
ներ էին կիրառում, որդեսզի
նրանք իրենց հիվանդության
սրացման ժամանակ հասարա-
կության հաճար չինեն վնասա-
կար: Սակայն երբ հայտնաբեր-
վեցին առաջին նեյրոլեմփիկ
դեղամիջոցները, դրանից հետո
արդեն իրավիճակը կտրուկ
փոխվեց: Այսինքն՝ նարդիկանց
կարելի է դեղորայքով հանգիս
քումնել, եւ ամենավաս վարֆ ցու-
ցարենող անձն անգամ, որը հի-
վանդության սրացման ժամա-
նակ կարող էր վսանգավոր լի-
նել, այսօր արդեն կարողանում
է բուժվել եւ հանգիս արելու:

Արմեն Սողոյանը փաստում է,
որ գիտության զարգացմանը

Յուզին Մակիմոսոն հանդես եկավ
մամլո ասուլիսով եւ հանդիրեց SS
ոլորտի ներկայացուցիչների հետ
ՎիկաՍել-ՄՏՄ-ի գլխամասային
գրասենյակում

ՎիլաՄել-ՍՏՍ-ն արդեն չորրորդ անգամ ստանձնում է
ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԼՅԱՆ ՏԵԽՆՈՂԻԱՆԵՐԻ ԴՐԱՑՈՒՄ
համաշխարհային ներդրման համար
ՀՀ նախագահի համաշխարհային SS մրցանակի
հովանապետությունը

Երեխ Hitachi Electronic Devices Group-ի նախկին գլխավոր գործադիր տնօրեն եւ Hitachi-ի գլխավոր գործադիր տնօրեն Յուզի Սակիմոնոն այցելել էր ՎիվաՍել-ՍՍՍ-ի գլխամասային գրասենյակ, որտեղ կայացած մամլո ասուլիսից հետո, SS ոլորտի գործադիր աշխատանքությունների առջև ներկայացուցիչների առջև ներկայացուցիչների ոլորտի նորարարությունների ազդեցությունը մեր հասարակությունների վրա՝ դասախոսությամբ:

կան հիմնադրամի միջոցով սանձնել է Հայաստանում հեռահաղորդակցության առաջատար օմերատոր ՎիվաՍել-ՍՍՍ ընկերությունը՝ տաճարելով 22 միլիոն դրամ:

«Ժամանակակից աշխարհում, ուր երկրների մրցակցային առավելությունները դրսեւողվում են տեխնոլոգիաների եւ սնտեսական զարգացման ասպարեզներում, SS-ը համարվում է երկրի սնտեսական աճի առաջնային գործոններից մեկը: Տեղեկատվական եւ հե-

կան իիմնադրամի միջոցով
ստանձնել է Հայաստանում հեռա-
հաղորդակցության առաջատար
օդերասոր ՎիվաՍել-ՍՏՍ ընկե-
րությունը՝ տրամադրելով 22 մի-
լիոն դրամ:

«Ժամանակակից աշխարհում,
ուր Երկների մրցակցային առա-
վելությունները դրսելու վում են
տեխնոլոգիաների եւ սնտեսական
զարգացման ասլյարեզներում,
ՏՏ-ն համարվում է Երկրի սնտեսա-
կան աճի առաջնային գործոննե-
րից մեկը: Տեղեկատվական եւ հե-

Ցուգին Սակիմոնյան Հայաստան
է այցելել՝ SS ոլորտում համա-
շարհային ներդրման համար ՀՀ
Նախագահի՝ 2013-ին իրեն
ընորհված հեղինակավոր մրցա-
նակը (Համաշխարհային SS մր-
ցանակ 2013) ստանալու: Մրցա-
նակի հանձնման արարողությու-
նը տեղի կունենա ՀՀ Նախագահի
նստավայրում ս.թ. նոյեմբերի 15-
ին:

SS ոլորտում համաշխարհային ներդրման համար ՀՀ նախագահի մրցանակը հիմնվել է նախագահի 2009թ. հուլիսի 6-ի իրամանագրով՝ նպատակ ունենալով դիրքախոսություն այս ոլորտի զարգացումը։ *Մրցանակն ամենամյա եղանակը և ընորհվում է SS ոլորտում բացահիկ ներդրում կատարած անձանց, ում ներդրումները՝ տեխնոլոգիական, կրթական, կազմակերպչական, ֆինանսական կամ այլ բնույթի, բերել են կամ բերում են տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ոլորտում նշանակալի առաջատարությունը։*

Ցուցի՞ն Մակինտօն թվով չորս
տարրդ մրցանակակիրն է: Առաջին
մրցանակը 2010թ. ստացել է
«Հնագույն» կորորդացիայի և անօրեն-
սերի խորհրդի նախակին նախա-
զահ Ջրելի Բարերեղը: «Եփլ Զոմ

գալ աւ յա և անդրը. «Եկ առ ի յուղութե՛ր» կորմուրացիայի համահիմնադիր Սթիվ Վոզնյակը Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ոլորտում հաճախսարհացին Երրումնան համար Դայաստանի Դանրապետության Նախագահի մրցանակի Երկրորդ արժանացողն է: Մինամտիկս ընկերության ղափակության նախագահական ենթերիկո Ֆաջինը Երրորդ մրցանակին է:

Ինչու՞ս եւ նախկինում, 2013-ին եւա, մրցանակի ֆինանսավորումը «Դայաստան» համահայկա-

ռահաղորդակցային տեխնոլոգիաների ոլորտում աշխատելով եւ հայաստանի մասնագետների ամենօրյա ձեռքբերումների ականատեսք լինելով՝ մենք վստահ ենք, որ Հայաստանը բարձր տեխնոլոգիաների ոլորտում նվաճումների եւ, որդես արդյուն նաև տևական աճի, չիրացված հսկայական ներուժ ունի: Այդ է դաշտառը, որ մենք դարձավոր ենք աջակցել այս ոլորտի տարունական զարգացմանը նյասող ազգային ծրագրերին», - ներկ է ԿիվաՍԵԼ-ԱՏՍ-ի գլխավոր տնօրեն Ռալֆ Յիհիկյանը: «ԿիվաՍԵԼ-ԱՏՍ-ը սատրում է ՏՏ ոլորտում համաշխարհային ներդրման համար մրցանակը, բանի որ այն իիանալի միջոց է համաշխարհային մակարդակով ՏՏ ոլորտում Հայաստանի հեղինակությունն ու դիրք ամրապնդելու համար», - հավելել է Ռալֆ Յիհիկյանը:

Ե Ի Ա Լ Վ Յ Ա Ր Ե Ր Վ Ա Մ Ա Բ :

Մ Ա Ր Ա Ն Ա Կ Ծ Հ Ա Ր Ա Վ Ո Ր Ո Ւ Թ Յ Ո Ւ Ն է
Ը Ն Ճ Ե Ռ Ո Ւ Մ Խ Ա Ր Խ Ո Ւ Տ Ա Ե Լ Ո Ւ Ն ։ Հ Ա յ ա ս -
Տ Ա Ն Ո Ւ Մ Տ Ե Խ Ե Կ Ա Վ Ա կ ա ն Տ Ե Խ Ա Ն Ո -
Լ Ո Գ Ի Ա ն Ե ր ի զ ա ր գ ա ց ու մ ը Ե ւ Մ ե ծ
Լ Կ ա ր Ե լ ո ր ո ւ թ յ ո ւ ն ո ւ ն ի ա շ խ ա ր ի ի
Փ ա ր տ ե զ ի վ ր ա Հ ա յ ա ս ա ն ը ո ր դ ե ս
բ ա ր ձ ր Տ Ե Խ Ա Ն Ո Ղ ի ա ն Ե ր ի ո լ ո ր տ ո ւ մ
ն վ ա ծ ո ւ մ ն Ե ր ի զ ա յ ի լ ո ւ ն ց ի ա լ
ո ւ ն ե ց ո յ Ե ր կ ի ր ն ե ր կ ա յ ա ց ն Ե ր ի ո ւ

ԿիվաՍԵլ-ՍՍՍ-ը համոզված է՝ հայաստանյան երիտասարդությունը ասդանդավոր է եւ ինքնազարգացման հսկայական ներուժությունից: Հետեւաբար, անհրաժեշտ է աջակցել երիտասարդությանը՝ իր դուռը հայացքության հարցում, ինքնադրսելու վերաբերյալ:

զը համագործություն է լինելու
հյաստանցի Երիտասարդների
ուսադրությունն ուղղելու դեմքի
SS ոլորտը:

Միասնության մեղեղու կախարդանության

Եր խնբավարն է Հովհաննես Զեմիջյանը, միանգամից մի խնդիրավոր դուռքի մոտ: Նաև իր կառավարության մասին պատճեն է կատարվում ամենօր աշխատավայրեն չի բացահայտվում ինչպես իր խնբավարական դուռքի առաջ: Երկրորդ, որտեղ եւ Եր լսես դիցութ Սոցարժի եւ Վերդիի ռեվիտեմները, դու կինես Վիեննայում, Փարիզում, Լոնդոնում, դու կասես՝ այդ, սա դասական գործի դասական կատարում է այստեղից բխող բոլոր հանգամանքներով, սակայն այդ նույն ռեվիտեմները Եր լսում եւ Զեմիջյանի դեկավարած կադելյայի կատարմամբ, դու մինչեւ ու Երթյան ուղարկության գագությամբ եւ չես կարողանա զարդել արցունքները Սոցարժի կամ Վերդիի ձականագրի հանդելոց: Դիրավի այդպես դասական երաժշտական ստեղծագործությանը կարող է ողբերգական ընմատ միայն մարդկության մեծագույն եղենը ետած (ընդ որում, ուղակիորեն ետած ու զգացած) դոլսահայ մի իին գերդասանի զավակը: Եվ, սակայն, այդ ողբերգականության կողմին անկարելի է եւ չզգալ մարդկային հանձարի, սկսած դեմքում Սոցարժի եւ Վերդիի ստեղծագործ ու արարիչ մեղեդոյ բարձր, անհավատալի բարձր թթիչքը, որի ունկնդիրն ենք ուարնում մենք. ըունչներս

դահած, երբ խմբավարի դուկտի մնությունը:

Եվ երրորդ, նա իր կախարդական փայտիկի միջոցով միասնականություն է մասնաւում մեր այն ժամանական ազգի մեջ: Ակսում է Կոմիտասով՝ նրա անձանական դաշտավագներով, աղա կարծես անցնում հայոց հեռասական դատարկության կեռնաներով ի դեմք Ալեքսանդր Հարությունյանի «Հայաստան» կանոնի, որն այս դես է կատարում, որ իրով զգում ես, որ նրա յուրաքանչյուր նույն քարախնված է ազգային ոգով, ազգային էությամբ: Եվ ավատում Արամ Խաչատրյանի՝ «Զնն ցննությամբ» հանճարեղ ստուծագործությամբ, որը թեև գրվել է ուղղվել է մեր ոչ հեռու անցյալին, սակայն Զեֆիրյանի կատելան այսուհետև է կատարում, որ այն ուղղված է ու գալիքն, այն հավաս է սկիռում, որ հայ ժողովուրդը հաղթահարելով բոլոր այն ողբերգություններն ու ծանրազոյն գրկամբները, որ մեզ բաժին հանեց ՀՀ դարը, կգնա դեռի իր զայլիքը, Արամ Խաչատրյանի անկորում լավատեսությամբ, որն ահա արդեն կես դարից ավել հնէցնում է իր կախարդական դրուժից՝ մեծ հայենասերը, մեծ երաժիշտն ու մեծ խմբավարը՝ Հովհաննես Զեֆիրյանը:

«Մեղմացնելու այս կողմ»

Բորիս Էյֆմանի Սանկտ-Պետերբուրգի
բաղեշի պետական ակադեմիական
թատրոնի ներկայացումը՝ «Մեղքից այն
կողմ» խորագույն հայկական ռեժիսու

«Լենինգրադի նոր բալետը», որն այսօր հանդիսաւում է հայտնի է. Բորիս Եֆմանի Սանկտ Պետերբուրգի բալետի ղետական ակադեմիական թատրոնում տեղի կունենա ճերկայացման առաջնախաղություն:

Ի դեռ, Ֆյորդը Դուստրեակու վեղի հիման վրա ստեղծված ներկայացաման երաժշտությունը գրել են Ռ. Կազմերը, Ս. Մուսորգսկին, Ա. Ռախմանինովը:

Ո՞՛ Ժողովրդական արժիս, ղետական մրցանակի հափնեւիր,
«Ուսկէ դիմակ» եւ «Ուսկէ լամդա-
ւար» մրցանակների դափնեւիր,
«Հայրենիքի հանդեմ ծառայու-
թյունների» չորրորդ, երրորդ եւ երկ-
րորդ ասիդանների շքանշանա-
կիր Բորիս Եֆմանը մի խանի ասա-
նամյակ Վարում է ակտիվ ստեղ-
ծագործական գործունեություն.
Նա բառասունից ավելի բեմադր-
ությունների հեղինակ է:

1977 թ. Բորիս Եֆմանը ստեղծել է սեփական թատրախումբ՝

Վերջերս Կամերային Երածության տակ տեղի ունեցավ ուժագրավ մի համերգ, որը կարդի է անվանել հիրավի դաս-նական: Երեւանի կամերային երգչախումբը եւ նրա գեղար-վեստական դեկավար եւ զիյա-վոր խմբավար ՀՀ արվեստի վաստակավոր գործիչ Հարու-թյուն Թոփիկյանն առաջին ան-գամ Երածության հասարա-կայնությանը ներկայացրին հայ-երածության Երախտավոր՝ Զրիստափոր Կարա-Մուրզայի, ո-րի ծննդյան 160-ամյակն է օւ-

հական չէ, որ իր լայնածավա
լուսավորչական գործունեու
թյան համար նրան անվանե
են «Երջուն դրորոց», ինչը համե
մատելի է դեռի ժողովրդական
լայն զանգվածներն ուղղվա
ռուս «Պերեբերվիժնիկ» նկա
րիչների ազգանվեր գործու
նեության հետ:

Համերգի երկրորդ մասում
հնչեցին կոմղողիսորի աշ-
խարհիկ խմբեցերը. «Մեր
հայրենիք» (Ս. Նալբանդյանի
բնագրային տարբերակով),
«Լոեց», «Մայր Արաքսի ափե-
րով», «Կիլիկիա», «Ալագյազ
բարձր տեղ ա», «Քեզի մեռ-
նիմ», «Էջմիածին», ինչպես
նաև՝ ժողովրդական երգերի
ժամանակակից տարբերակներ՝
«Գացեֆ տեսե՛», «Վարդ
կուշկս», «Աղջիկ դու սի-
րուն», «Լեռոն լե, լե» եւ այլն:
Պետք է նետել, որ Երեւանի կա-
մերային երգչախումբը՝ Յ. Թո-

ՀԱՅԵԿ ԿԱՐԱ-ՄՆԻՐՎԱՅԻ ՎԵՐԱՎԱԾՆՎԱԾ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ

վում այս տարի, կորած համար-
վող բառաձայն Պատարագը:
Այդ իրադարձությունը հնարա-
վոր դարձավ նյույորքանակ ե-
րաժշտական Կոմիտասի անվան
կոնսերվատորիայի դաշվակոր-
դրությունը դրև Գրիգոր Փիթե-
ջանի ընորհիվ, ով տարիներին
դրամտումներից հետո կարողացել
է Զարենցի անվան արվեստի եւ
գրականության բանգարանում
Ռումանու Մելիքյանի ձեռագրե-
րի դահոցից գտնել Կարա-Մուր-
զայի Պատարագի՝ լիմոնջա-
նական նոտագրությամբ գրառ-
ված 17 էջ: Պահոցից գտնվել են
նաև Կարա-Մուրզայի մի բանի
տասնյակ աշխարհիկ խճբեր-
գային մշակումներ: Դրան հետ-
եւ Պատարագի դահուանված
բնագրի փոխադրությունը եվրո-
պական նոտագրության, աղա-
ել՝ խճբագրական անհրաժեշտ
աշխատանիներ, որոնք բացա-
հայտեցին, թե ինչ է ի վերջո իրե-
նից ներկայացնում հայ իրակա-
նության մեջ ստեղծված առա-
ջին բազմաձայն Պատարագ:

Երեւանյան համերգին նախորդել էր Էջմիածնի Գեւորգյան ճեմարանում տեղի ունեցած ստեղծագործության դրեմիերան, որը համարված էր Կոմիտաս վարդապետ Հովհաննյանի եւ Գեւորգ Դաշյանի կողմից հնչունավորված խիանայի եւ սարկավագի երգանասերով:

Ծրագրում 7. Թոփիկյանը ընդգրկել էր Կարա-Սուրբայի Պատրարքից բաղադրատու 24 հասկած, որոնց թվում՝ «Գովեա Երևանալին», «Սուրբ Աստուած», «Մարմին Տերունական», «Ջրիստո ի մէջ ներյայսնեցաւ», «Սուրբ, սուրբ», «Տէր ողորմեա» եւ այլն:

Նույն 1892 թվականին Բարդու ղիմեսու եւ Թադեսու առաջալըների տոնի կաղակցությանք: Ամենայն հավանականությանը այդ կատարմանը ներկա են գտն վել եւ Ս. Եկմայլանը, եւ Կոմիտասը: Դամենայն հետո, ԿարաՄուրզայի Պատարագի բազմաձայն մշակման սկզբունքները մնեն ազդեցություն են բոլել երկուսի վրա է: Դա հստակութեն և վում է մեր ազգային կոմոդագիտուրական դպրոցի հիմնադիրների հետինակած հաջորդ երկու Պատարագներում:

Ինչուս նեց իր խոսքում Ք
Թոփիկյանը, Կարա-Մուլգային
կյանքի օրով կոչել են «միտու
Մաժոր», այնուան լուսավոր ե
լավատս անձնավորություն է ե

Աակի հրամայականն էր: Հա-
հիմավուրց միաձայնային մշա-
կույթը դեմք է ի վերջո թեևակո-
խեր Եվրոպական առաջադեմ-
երածուական մշակույթի այլ
կարեւոր փոստը, իր դարավոր ե-
րածուական ժառանգության
գանձերը աշխարհին ներկա-
յացնելու համար: Ակնհայտ
նաեւ, որ Կարա-Մուրզայի գոր-
ծունեությունը օրինակ է ծառա-
յել Կոմիտասի համար:

փիկյանի հմուտ դեկապարությանը, այս անգամ էլ փայլեց իր բարձրարվես մեկնաբանությամբ։ Ծոփիկյանը հավատարիմ է մնում իր որդեգրած առաջելությանը։ Անցյալ տարին առ Երածուական հասարակայնությանը ներկայացրեց Կոմիտասի Գերմանիայում ուսանած տարիներին գրված գերմաներեն Պատարագը, որը վարդապետի կանուատային ժանրում ստեղծած մեծ կտավի երկի առաջին փորձն է։ Նախորդ տարիներին իրազուծած Կոմիտասի, Բարսեղ Կանաչյանի Երկերի լիակատար կատարմանն ու լազերային խասալիկների վրա իրազուծած ձայնագրություններին հետեւ էլ Կարա-Մուրզայի Պատարագի ձայնագրությունը, որի ընորհանդեսը դրոֆ։ Գր. Փիթեցյանի՝ Կարա-Մուրզային նվիրված գրի հետ մեկտեղ տեղի կունենա մոտ օրեւ:

Անհասկանալի է, թե ինչո՞ւ
Կարա-Մոլորայի ստղծագոր-
ծությունները վերջին տասնա-
մյակներում անհայտացան մեր
թեմահարթակներից ու եթերից:
Չէ՞ որ դրանի հայ խմբերգային ե-
րաժշտության գոհարներից են:
Ուրեմն, մեր խոնարհումը եւ
զնահատանքը Գր. Փիթեցյանին
եւ Յ. Թռփիկյանին, Զրիսափոր
Կարա-Մոլորայի երաժշտությու-
նը հայ ունկնդրին վերադարձնե-
լու հայար:

ԱՐԱՆ ԱՐԵՎԱԿԱՏԱՆ
ՀՀ արվեստի գրոծիչ,
արվեստագիտուրան դրկուոր,
Կոմիտասի անվ.
կոնսերվատորիայի
ուղղմանը

Ա.Հ.

ՕՐԻՄԱ ԽԵՏՏԵՐՈՒ

Պուտինը գալիս է Երեւան... վերջադեմ

1-ին էջից

Պուտինի այցի ժամկետը բավականին ուշագրավ է: Բանն այն է, որ Պուտինը Երևանում կիմի Վիլյուսում կայանալիք ԵՄ-ի «Արևելյան գործընկերության» անդամ երկների գագաթաժողովի եւ դեկտեմբերին կիեւում կայանալիք ԵԱՀԿ ԱԳ նախարարների համարման միջակային: Հայաստանի է, որ Վիլյուսը «Արևելյան գործընկերության» անդամ երկների, այդ բվում՝ Հայաստանի համար վաղուց արդեն դարձել է դարձադես Լիսվայի նայրախաղաքը, ոչինչ ավելին, եթեաւսար այնտեղ որեւէ արտառոց բան տեղի չի ունենա, որեւէ համառական փաստաթութք չի ստորագրվի, միայն, օրինակ, Հայաստանը, ինչդեռ նաեւ ԵՄ-ի համար անհամեմատ ավելի կարտու թիրախ Ուկրաինամ գուցե արժանան ԵՄ-ի «նուրբ բնադրատությանը, կուսանքներին»: Մրանից հետո Երեւանում Պուտինը կիսուի հայ-ռուսական դրավոր ու կարեն ուղամակարական հարաբերություններից, դրան էլ ավելի զարգացնելու եւ ընդունելու անհրաժեշտությունից եւ դարտասականությունից, ընդ որում՝ փոխարքադարձ դարտասականությունից, կինարկի տարածուածնային որու հարցեր՝ իհարկե ԼՂ հականարտությունը, որի ուղան ավելի լայն բնարկում կիմի արդեն կիեւում ԵԱՀԿ ԱԳ նախարարների համարման ընթացքում: Կիեւում Հայաստանը գուցե սասան այն, ինչի համար «որուում» կայացեց՝ միանալու Սախային միությանը: Եթե ոչ ամբողջությամբ, ըստ էության, գոնե հայտարարությունների տեսնվ: Խոսք Դարաբարդի մասին է, որի հակամարտության լուծնան ճանաղահմերի որուումը ամբողջութիւն ԵԱՀԿ տիրություն է: Եթե մինչեւ կիեւի համարմարը Բարեն Սոսկվային, իսկ ավելի ճիշճ՝ Մախային միությանը ընդառաջ բայլեր չկատարի, աղա տաճարանական կիմի, որ Ուկրաինայի մայրախաղությունը Սախաստանը՝ նաեւ որու ԵԱՀԿ Մինսկի խճի համանախագահի երկիր, գգալիուն փոխի իր ժեւադրություններ՝ կապված դարաբարյան հակամարտության հետ՝ հօգու Սախային միությունը, որը երաշխատ միանալու իրենց միամարդկանական դաշտում:

Բայց սա, իհարկե, միայն ենթադրություն է: Մյուս կողմից, ԼՂ հիմնահարցը

չլուծված բողոքելու ոչ թե Սախային՝ սովորական, այլ՝ Եվրասիական՝ աշխարհագործական միություն ստեղծող Սոսկվային այսօր, բվում է, ծերանու է: Սա հրաշալի մի լծակ է աշխարհագործական գերատեսիուն դառնալ Ռուսաստանի համար նախ Յարավային Կովկասում սեփական ներկայություն-ազդեցությունը հնարավորին երկար դարձանելու, աղա եւ այս տարածաշրջանում իրադարձությունների զարգացումները իր ցանկացած ուղղով տանելու համար:

Ինչ խոս, Երեւանում՝ Պուտինի այցի ժամանակ, աղա եւ կիեւում Հայաստանը կարող է նաեւ ճռավել, օրինակ՝ փորձելով վերահաստել բոլոր տահագրգորվածներին, որ իր համար Դարաբարդի, անգամ որա ցըական տարածներից թեկուզ մեկի կուրուսը կնշանակի դեւական-դարձական-հասարակական, գուցե եւ սոցիալական հզոր ճգնաժամ՝ աղեալի եւ անկառավարելի հետեւամեներով: Այսինքն՝ Մախային միության անդամակցելու, թեկուզ ազգային անվտանգությունը հիմք ընդունելով, ամենեւին չի նշանակում, որ ԼՂ հակամարտության լուծնան ճանաղահմարին հայկական կողմերն էլ խնդիր չունեն: Պակաս կարեն չէ, թե ինչդեռ են Բարգում դիմարկում Մախային միությանը միամայու իրենց հմարավորությունը:

Մի նրբություն եւս կա: Ինչդեռ իհուում ենք, Երեւան-Մոսկվա վերջին տեսականություններից մեկի ժամանակ Հայաստանու որ նախակի նեստան վյաշեսական կովալեներու գուցե մեսից հետեւ Երեւանի ճանաչելու ԼՂ անկախությունը: Ըստ դիմարկությի՝ «Միայն Հայաստանի կողմից ԼՂ-ի անկախությունը ճանաչելուց հետո կարելի է խոսել ԼՂ-ին Սախային միությունը ընդգրկելու մասին»: Զի բացառությունը, որ Պուտինը, Վիլյուսից հետ եւ նախակի կիեւը, Երեւանում Սերժ Սարգսյանի հետ կայանալիք իր առանձնազրություն այս մասին ոչ թե մեսից անի, այլ լայզը ու հսակ ասի, երաշխավորելով, իհարկե, հայկական զոյլ դետությունների ազգային անվտանգությունը, որը երաշխավորել այս դաիին գերերություններից կարող է բացառադես Ռուսաստանը:

Այսինքն որ Պուտինը գալիս է Երեւան... վերջադեմ:

Գերմանիայի նախկին նախագահին դատում են 719 եվրոյի համար

Փառատոն մեկնելու մասին է. այն ժամանակ Վուլֆը Ստորին Սախոնիայի դեկապար է:

Թանձների սկզբանուրուվ, Վուլֆի կիմուրությունը ընկերը վճարել է հյուրանոցում նրա կեցության եւ համատեղ ընթրիփի դիմաց, ինչդեռ նաեւ փակել է մյուս ծախսերը: Տվյալ գործի ցըանակներում կիմուրությունը ներկայացվել է կաշառկերության մեջադրամն, հաղորդում է «Ուսիս 24» հեռուստաալիքը:

Վուլֆը Գերմանիայի

նախագահի դատումը բողոք 2012-ին՝ կաշառակերության կասկածների դատառուվ: Ներկայի դատավարությունը՝ ներկայի դատավարությունը դիրի չարաշանամբ 719 եվրո առաջին դատական գործն է Գերմանիայի որեւէ նախկին նախագահի նկատմամբ:

Նոյեմբերի 14-ին Գերմանիայում սկսվել է երկրի նախկին նախագահ Քրիստիան Վուլֆի դատավարությունը: Նրան նեղադրում են դատավարությունը դիրի չարաշանամբ 719 եվրո առաջին դատական գործն է Գերմանիայի որեւէ նախկին նախագահի նկատմամբ:

ԳՈՎԱԶԴԻ ՀԱՄԱՐ ԶԱՆԳԱՀԱՐԵԼ՝ 58-29-60, 060 271 112

ՀԱՅԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԲԱԺ ՄՐՅՈՒՅԹԻ ՍԱՍԻՆ

Մրցույթի ծածկագիր՝ ԼՂ/Բ-1/3

Պատվիրատում՝ «Հայաստան» համահայկական իհմնադրամը /f. Երեւան, Կառավարական 3-րդ շենք/, հայտարարում է բաց մրցույթ, որն անցկացվելու է մեկ փուլով:

Մրցույթում հաղթող ճանաչված մասնակցին սահմանված կարգով կառաջարկվի կմեր Վարդենիս-Մարտակեր ա/ք Սնֆ-Զարվածան խաչմերուկի 1-ին տեղամասի 13.65 կմ երկարությամբ համարական կառուցման աշխատամների հրականացման դայնանագիր:

Մրցույթի հրավեր սամանու համար անհրաժեշտ է դիմել «Հայաստան» համահայկական իհմնադրամ՝ ս.ք. նոյեմբերի 20-ից մինչեւ ս. ք. դեկտեմբերի 06-ը, ժամը 10.00-ից մինչեւ 18.00-ն: (f. Երեւան, Կառավարական թիվ 3 շենք, 3 սենյակ, Սու Գետրոյանին, հեռ. 52-09-40 (ներին 103)):

Մրցույթի հայտեր անհրաժեշտ է ներկայացնել վերոհիշյալ հասեռով՝ մինչեւ ս. ք. դեկտեմբերի 09-ը, ժ. 11-ն:

«Հայաստան» համահայկական իհմնադրամ

ՀԱՅԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԲԱԺ ՄՐՅՈՒՅԹԻ ՍԱՍԻՆ

Մրցույթի ծածկագիր՝ ԼՂ/Բ-2/13

Պատվիրատում՝ «Հայաստան» համահայկական իհմնադրամը /f. Երեւան, Կառավարական 3-րդ շենք/, հայտարարում է բաց մրցույթ, որն անցկացվելու է մեկ փուլով:

Մրցույթում հաղթող ճանաչված մասնակցին սահմանված կարգով կառաջարկվի կմեր Վարդենիս-Մարտակեր ա/ք Սնֆ-Զարվածան խաչմերուկի 2-ին տեղամասի 11.93 կմ երկարությամբ համարական կառուցման աշխատամների հրականացման դայնանագիր:

Մրցույթի հրավեր սամանու համար անհրաժեշտ է դիմել «Հայաստան» համահայկական իհմնադրամ՝ ս.ք. նոյեմբերի 20-ից մինչեւ ս. ք. դեկտեմբերի 06-ը, ժամը 10.00-ից մինչեւ 18.00-ն: (f. Երեւան, Կառավարական թիվ 3 շենք, 3 սենյակ, Սու Գետրոյանին, հեռ. 52-09-40 (ներին 103)):

Մրցույթի հայտեր անհրաժեշտ է ներկայացնել վերոհիշյալ հասեռով՝ մինչեւ ս. ք. դեկտեմբերի 09-ը, ժ. 11.00-ն:

«Հայաստան» համահայկական իհմնադրամ

ՀԱՅԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԲԱԺ ՄՐՅՈՒՅԹԻ ՍԱՍԻՆ

Մրցույթի ծածկագիր՝ ԼՂ/Բ-3/13

Պատվիրատում՝ «Հայաստան» համահայկական իհմնադրամը /f. Երեւան, Կառավարական 3-րդ շենք/, հայտարարում է բաց մրցույթ, որն անցկացվելու է մեկ փուլով:

Մրցույթում հաղթող ճանաչված մասնակցին սահմանված կարգով կառաջարկվի կմեր Վարդենիս-Մարտակեր ա/ք Սնֆ-Զարվածան խաչմերուկի 4-ին տեղամասի 8.03 կմ երկարությամբ համարական կառուցման աշխատամների հրականացման դայնանագիր:

Մրցույթի հրավեր սամանու համար անհրաժեշտ է դիմել «Հայաստան» համահայկական իհմնադրամ՝ ս.ք. նոյեմբերի 20-ից մինչեւ ս. ք. դեկտեմբերի 06-ը, ժամը 10.00-ից մին